

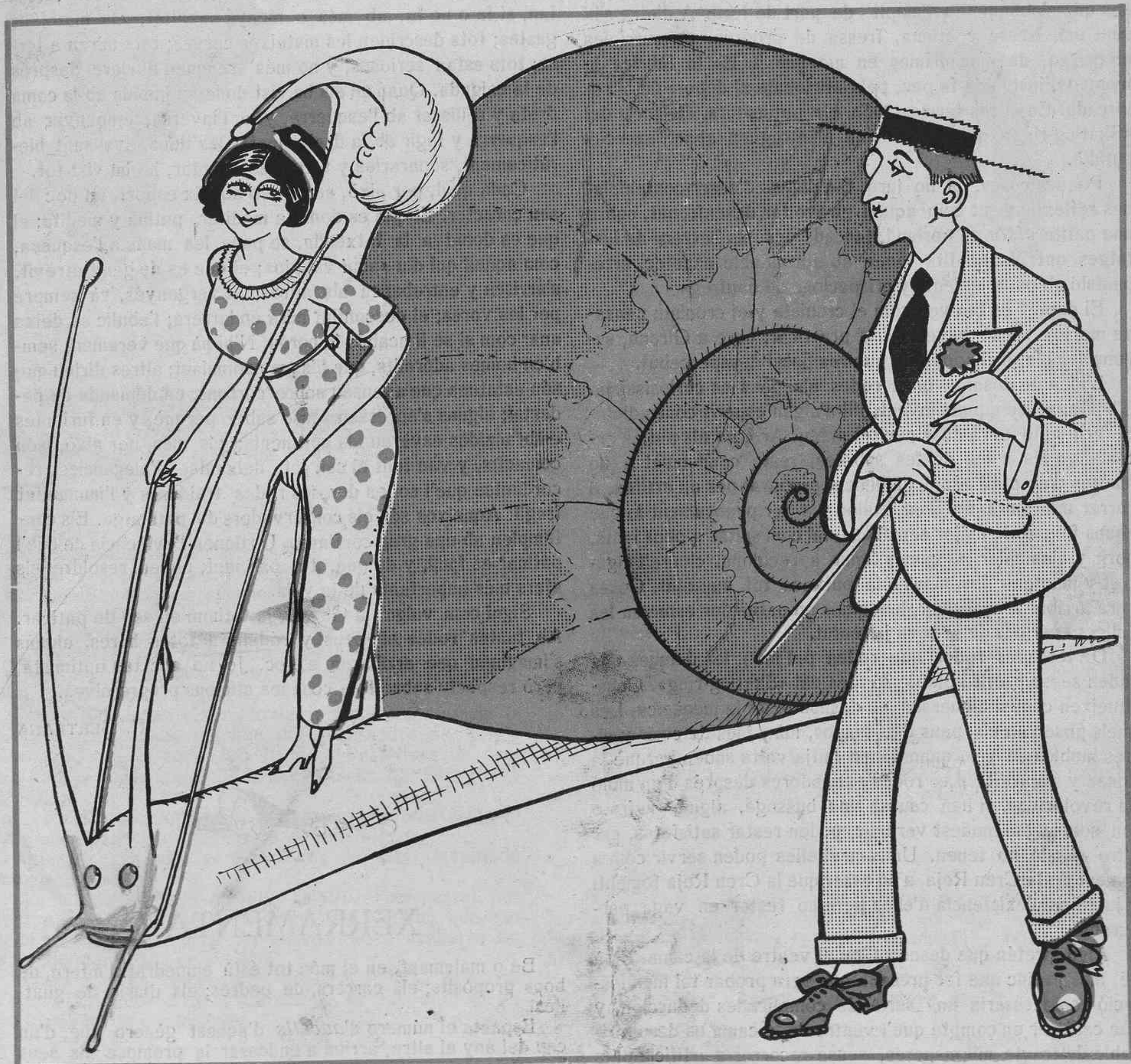
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA, 12 DE JULIOL DE 1912

NÚM. 1750 — ANY XXXIV

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims — Atrassats: 20

PEL JULIOL...

—Escollí, simpàtica: ¿sabria dirme per quin motiu, ara, les dones y els caragols són tan bescantats?
—Perquè en aquet temps es quan els caragols treuen les banyes, y nosaltres... fem tot lo contrari.

Rodes als peus

Si anessiu a Girona y en aqueixes nits d'estiu donessiu un tom pels aixamplis—també'ns aixamplem, a Girona—passant per la Gran-via—també hi tenim Gran-via,—veuriu eixir molta claror d'unes grans finestres a peu pla y molts curiosos que s'aboquen a l'ampit, de part de fora. A dintre s'hi sent una fressa continua, fressa de progrés, de currioles en marxa, de mecanismes en moviment. Es la fàbrica de nyanyos, instalada fa poc, pels aficionats al deport de la relliscada. En altres termes: són els patinadors, els socis del «Skating-ring», que devotament s'entreguen al seu exercici cotidià.

Poques coses, us ho juro, tan dignes d'esser contemplades reflexivament com aquell giravoltar desenfrenat, sobre una petita pista de porland, tancada per una barrera de fustatges ont els neofits topen ab formidable espetec, arrapantshi ab pantejaments y crispacions de naufragis.

El deport es tan vell com el cronista y el cronista pensava morir-se sense haverlo vist practicar; però a Girona, segons sembla, es impossible que res passi desapercbut.

L'idea de posarse unes rodes als peus es curiosíssima. L'home, sense aqueix invent, fill d'algun esperit contradictori, era apte pera anar per tot arreu. Ara, ab els patins encastats a les soles de les sabates, resta condemnat a no moures d'un petit espai, hàbilment preparat per un artífex, a correr molt pera no anar enlloc y a fer penosament lo que abans feia ab la major senzillesa, tal com saltar a peus junts, obrir y aixamplar les cames, anar a reculons, cloure'l cigarret y mantenir les mans a la butxaca tot marxant. Coses pera arribar a conseguir les quals un patinador esmersa les millors energies de la seva joventut.

De totes les rodes que roden pel món, les úniques que roden sense profit notable són les del «Skating-ring». Constitueixen com si diguessim el deshonor de la mecànica. Les que's posen an els peus dels pianos, màquines de cusir y altres mobles de pes, quan donen mitja volta saben perquè la donen y s'aprofita. Les rodes patinadores després d'un milió de revolucions, si han causat una bussoga, alguna nafra o tan sols algun modest verdanc, poden restar satisfetes, car altra missió no tenen. Unicament elles poden servir com a foment de la Creu Roja, a no esser que la Creu Roja fomenti y justifiqui l'existència d'elles pera no restar en vaga perdurable.

Algú pretén que desenrotllen el ventre de la cama. Està bé, mes jo tinc que fer present que pera probar tal manifestació es necessaria una serie de complicades deduccions y que cal tenir en compte que'l ventre de la cama es desenrotllable de trenta mil maneres, sense recórrer a artificialitats contra natura.

La pensada de calsar-se ab rodes té forsa de pueril. Es

voler fer de la relliscada un merit y presumir de relliscador. Per això, els que patinen, cauen ab alegria.

Nosaltres compremem que's rellisqui sobre'l glas; el glas es materia relliscosa y, sense relliscarhi, no hi hà manera de tenirshi dret; lo que no compremem es que's provoqui la relliscada subtil, y que, pera lograrla, s'hagi de preparar el sol, escampanthi ciment, allisantlo a copia de paciència y de journals, y que, un cop llest, encara manqui un aparell ab corretges, caragols, bastiment de ferro, eix, boles y rodets. Es massa feina y masses diners, francament, pera anarse'n de quatre grapes.

No obstant, nosaltres sentim pels nostres bons patinadors una veneració profundíssima. No'n direm pas mal. Ens agrada anarlos a veure. L'espectacle es un poc monoton; tots fan, si fa o no fa, ab més o menys habilitat, els mateixos gestes; tots descriuen les mateixes corbes; tots miren a terra; tots estan seriosos, y no més trenquen el riure després de la caiguda. Quan un els ha vist donarse impuls ab la cama dreta y relliscar ab l'esquerra, y, a l'inversa, empenyer ab l'esquerra y fugir ab la dreta, juntar les dues, avansant hie-ràticament, separarles y tornarles a juntar, ho ha vist tot.

Cada qual, per això, serva, en aqueix esport, un poc del seu caracter. El que es donat a meditar, patina y medita; el que es donat a la fatxada, se posa les mans a l'esquena, com aquell qui diu «aquí vaig jo»; el que es de genit atrevit, s'arrisca y entrebanca als altres; el vergonyós, và sempre per les vores; el desconfiat mira endarrera; l'abulic se deixa anar com si se li acabés la corda. N'hi hà que verament semblen homes adormits, que llisquen somniant; altres dirieu que són estatués que avensen sobre corrons, en demanda de pedestal; alguns s'apressen sense saber perquè, y en furientes embranzides esveren als aprenents; els més, per això, són comeditos, y van fent el seu fet, deixantse d'elegancies, recordantse que'l sol es dur, les rodes traidores y l'humanitat fragil. Aqueixos són els conservadors del patinatge. Els contempleu ab una gran confiança. Us donen l'evidencia de que'l patinar es facil, y de que, tot patinant, poden resoldre els afers més importants de la vida.

Sigui com vulgui, a Girona, ja tothom en sab de patinar. Ab tantes rodes als peus y rodant a totes hores, alguns s'imaginen que arribaran a lloc. Jo no soc tan optimista, però respecto sobre tota cosa les aficions progressives.

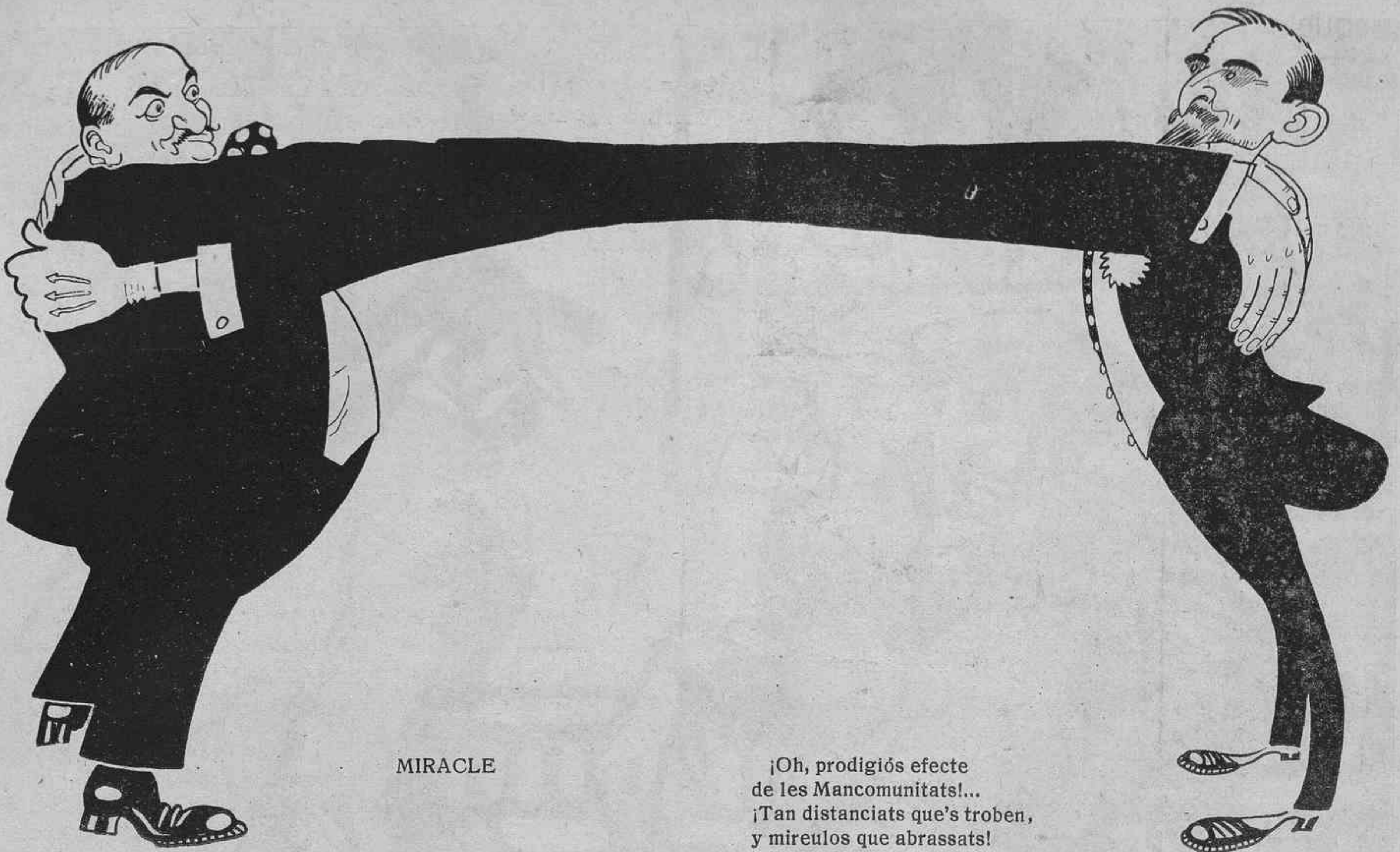
P. BERTRANA

XERRAMENTA

Be o malament, en el món tot està empedrat: l'infern, de bons propòsits; els carrers, de pedres; els diaris, de guatlles.

Espanta el número d'aucells d'aquest gènere que, d'un cap del any al altre, arriba a endossar la premsa als seus benevolos lectors. Guatlles a la gazetilla, guatlles al article politic, guatlles a la secció telegràfica, guatlles als anuncis... Y sort que'l public, lleuger y desmemoriat, se les empas-

MIRACLE

¡Oh, prodigiós efecte
de les Mancomunitats!...
¡Tan distanciat que's troben,
y mireulos que abressats!

sa sense adonarse'n; que, si s'hi fixés y's dongués compte de la freqüència ab que se l'enganya y se'l mistifica, tiraria en l'aire els diaris y diria, ab raó, que pera haverse de trobar en el cas de no poder saber lo que es veritat y lo que es mentida, val més no saber res.

¿Exemples?

Aquí'n tenen un de ben notable.

Un dia, procedent de la Cort, va venir a Barcelona un alt funcionari que portava l'encarrec de formalisar un contracte de gran transcendència pera la ciutat.

L'endemà, al agafar el diari, ple el cor de satisfacció, llegien els barcelonins la següent gazetilla:

«Ayer llegó de Madrid el director general de Comunicaciones, don Bernardo Sagasta...

«Después de haber recorrido las principales vías de la población, acompañado del hijo del gobernador, se dirigió al Ayuntamiento, en cuyo sitio firmóse la escritura de convenio para la construcción de la nueva Casa de Correos y Telégrafos.

«La escritura la firmaron solamente los señores Sagasta y Roig y Bergadá, ante el notario señor Ródenas.

«Antes de tres años el edificio ha de estar levantado y funcionando.»

Això succeïa el dia 26 de Juliol de 1910. Han passat, per lo tant, a prop de dos anys. Y ¿cò'm està l'edifici que, segons la nota copiada, havia de construirse y acabarse en tres, a comptar desde aquell dia?

¡Encara s'ha de comensar!... ¡Encara no s'ha posat ni una pedra dels fonaments!... ¡Encara no se sab aont ni en quina forma ha de construirse!...

¿Volén saborejarne un altre cas?

Un arcalde, carregat de bones intencions, tingué un dia

l'ocurrencia de cridar al arquitecte municipal pera ferli una consulta.

—¿Ha observat—va dirli—que Barcelona, port famós, ciutat marítima, careix d'un passeig a la vora del mar?

—Ja ho crec que ho he observat!...

—Doncs bé. ¿Sab què havia pensat, jo, pera subsanar aquesta falta?... Veure si hi hauria manera de convertir en passeig el terrat dels magatzems del port, emplantats a lo llarg del passeig de Colon.—

L'arquitecte, encantat del pensament, va dir que l'estudiaría. Y, en efecte, una volta estudiat... Repetim lo que sobre l'assumpte deien els diaris:

«El señor Falqués ha manifestado que la cosa era factible, en virtud de lo cual el alcalde le ha encargado que se vea con el ingeniero de las obras del puerto para ponerse de acuerdo y luego pedir á la Junta la autorización necesaria para proceder á la realización de una mejora que será vista con agrado por Barcelona entera.»

Aquesta gazetilla es del Octubre del 1910. ¿Hi ha algú que desde llavors hagi tornat a sentir a parlar del passeig marítim que tots els barcelonins havien de veure con agrado y que l'arquitecte municipal considerava cosa factible?...

Ab tot, hem de fer justícia als nostres diaris. Això d'albardar al public, donantli, inventades o recullides «en bones fonts», notícies «importantes» que en realitat no tenen cap ni peus, no es cosa exclusiva de Barcelona.

Com a exemplar notabilíssim del gènere recordarem la guatlla posada en circulació, anys enrera, per la premsa de París.

A mitjos de 1903 va observarse en la torre Eiffel alguna cosa que feia neix dubtes sobre la seva estabilitat. Alarmada l'opinió, doncs realment el trasto es massa gros pera que's pugui mirar ab indiferència la seva caiguda, l'autoritat va invitar als 3,600 enginyers civils que llavors existien a

OPINIÓ DELS DE SANS

—Has vist, els de l'Hostia quina sort?... ¡Han pescat una verge molt miraculosa!
—¡Fuig, home! ¡Fum de palla! ¡No'n creguis res de les glories de la Barceloneta;
quatre dies de fama, com el *Musclaire*!

Fransa a que donguessin la seva opinió sobre la possibilitat d'un derrumbament de la cèlebre torre.

Y ¿saben—segons la premsa parisenca d'aquells dies—què varen contestar els senyors enginyers? Tots, ab una unanimitat tan admirable com amenassadora, van donar la mateixa resposta, això es: Que la torre construïda per M. Eiffel sols podria continuar sostenintse sense perill fins l'any 1910...

Som a mitjos del 1912, y ni la torre ha caigut ni probablement hi ha avui a París ningú que's recordi del espantós

dictamen dels 3,600 enginyers civils de Fransa, publicat ab gran estrepit per tots els diaris de la època.

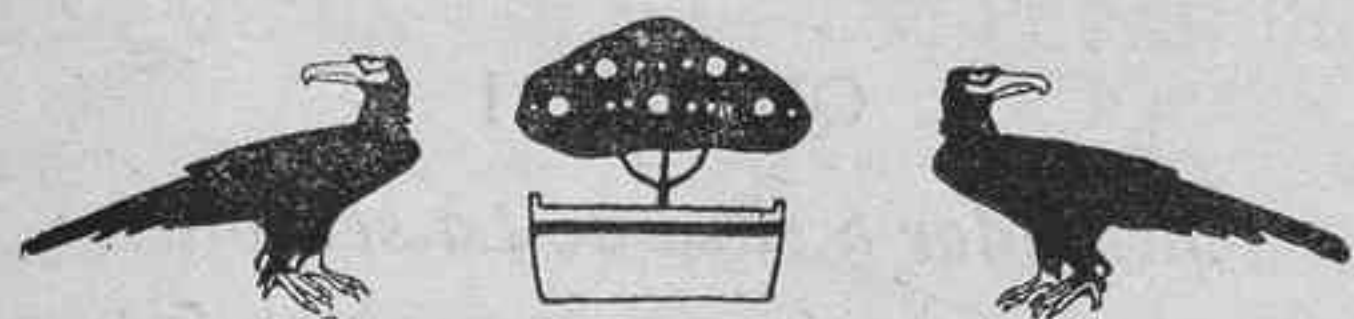
¿Què vol dir això?

Que la premsa, com certes persones, moltes vegades enraona no més que pel gust d'enraonar y d'espantar al lector ab notícies certes o falses, disbaratades o verosímils, però sempre sensacionals, extraordinaries, estupendes.

Y, no obstant, ¡tan senzill y hermós que es callar!... Y

si no's té prou forsa pera contenir la verborrea, ¡tantes coses que encara hi ha per dir, molt més interessants y útils a l'humanitat que aquets infundis que no serveixen per res y que, afortunadament, el vent s'emporta!...

A. MARCH

¿Es hora de cambiar?

Decididament, es la vida una perpetua contradicció.

«No hi hà temps que no torni», diu l'oracul popular. Y ens passem les setmanes, els mesos y els anys, aplaudint lo que ahir vituperavem, exaltant lo que escarniem, o lloant lo que deiem no poder veure. Res: que, generalment, desfem ab el cap lo que ab la quia fabricàrem... ¿Qui, doncs, pot dir d'aquesta aigua no beuré?

Y, si es la vida una comedia, ¡calculin què no passarà en el camp politic, abonat, com cap altre, pera tota mena de cambis de careta!

¿Que a què treuen nas les anteriors reflexions? A que venen de perilla al pensar en lo que està passant, que ja no

sabem aont som, ab qui tenim de juntarnos, quins són els amics, ni quins els que hi hà a l'acera del davant.

L'actual moment politic, que diuen que ho es de joia pera Catalunya, ho es ben bé de gresca pera tothom.

¡Refra de bet! ¡Si n'hem vistes de coses extranyes, d'actituds incomprensibles y de virades en rodó, ab motiu de la discussió del ditxós projecte de Mancomunitats!

Y es lo pitjor, que l'actual rebombori ha despertat en alguns benemerits ciutadans de vèu aixordadora y pulmons de ferro, un entusiasme choral y unes ganes de manifestarse, com fa temps no s'havia vist. Aquesta, més que cap altra, sembla l'època de les *estridencies*, diguin els termòmetres polítics lo que vulguin.

Els Segadors, que crèiem soterrats, tornen a esser el *color de moda*, y no passa dia sense que les seves notes calmoses vinguin a feros més forta la galvana, que, per esser a l'estiu, ja portem tots al damunt.

Qualsevol diria que es, el d'*Els Segadors*, un *pet* que no s'acaba mai.

Bé estan els entusiasmes mentres la policia no s'hi fica, y res hi hà que s'oposi a que, en comptes de pendre banys, s'entreguin al cant els que hi sentin inclinació.

Però, ¡per la salut d'en Canalejas!, que es actualment lo més gran y lo més sagrat que hi hà. ¿Fora res de l'altre món demanar als patriotes cantaires que alternessin les notes tristes d'*Els Segadors* ab les vibrants, encoratjadores y valentes estrofes de la simpàtica *Marsellesa*?

Rumíinsho; y, si lo dit per nosaltres no'ls sembla cap disbarat, probin de cambiar de full.

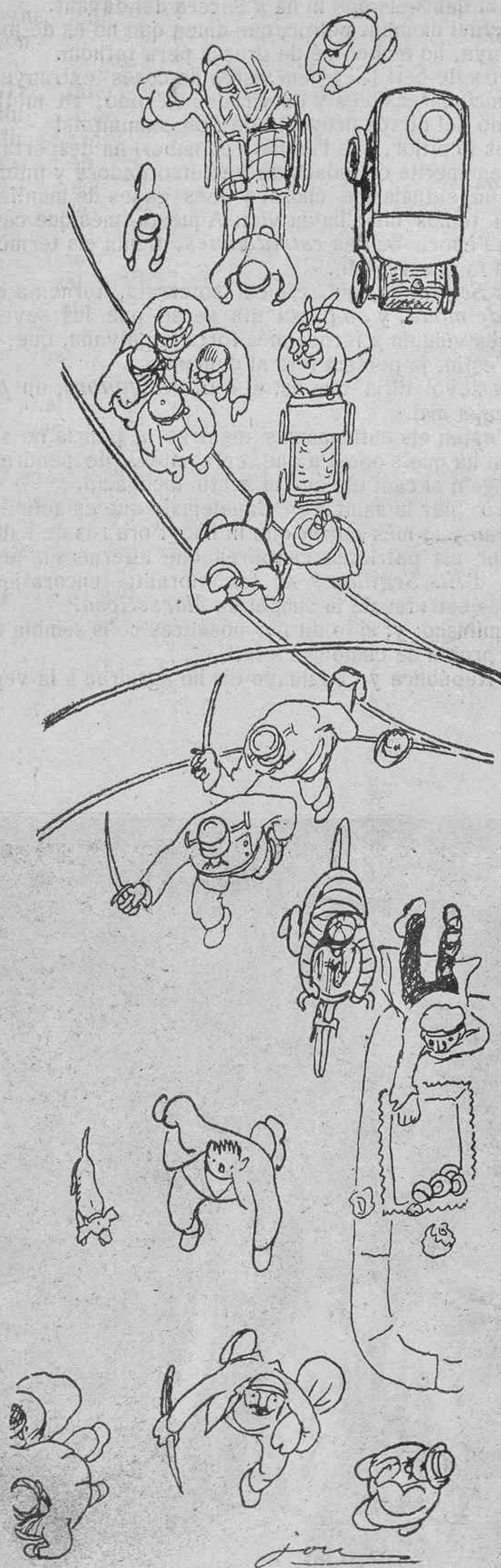
La República y Catalunya els ho agrairan a la vegada.

BLET

LA TORNADA DELS NOSTRES DIPUTATS

En Pere Corominas, al Passeig de Gracia, voltat d'entusiastes nacionalistes.

AL COR DE LA CIVILISACIÓ

Un carrer de París vist desde un aeroplà.

¡Oh, l'Higiene!

Comedia guignolesca, en un acte, dividit en tres quadros

PERSONATGES

LA SENYORA, LA CRIADA, EL PORTER Y EL MUNICIPAL

QUADRO I

Menjador a casa de La senyora.

LA SENYORA:—¿Ja ha trucat l'escombriaire?

LA CRIADA:—No, senyora.

LA SENYORA:—¿Tan tard, y encara no passa, avui? Bé es prou extrany...

LA CRIADA:—No ho es gens. Ahir tampoc va passar. Són molts els dies que no ve.

LA SENYORA:—¿Y les escombraries, doncs?

LA CRIADA:—A la cuina.

LA SENYORA:—¡Ah, no!... ¡Això no pot ser!... ¡Estariem frescos!... Les escombraries, a casa, no s'hi poden tenir més de vintiquatre hores.

LA CRIADA:—Però ¿què vol que'n fassi jo?... ¿Que vol que me les mengi?

LA SENYORA:—No sé què dirli... Trèguiles, trèguiles... Bàixiles al carrer... ¿Que no veu que aquesta porqueria, a casa, ens podria dur una epidemia!...

QUADRO II

Un carrer de l'Ensanxe.

EL MUNICIPAL:—¡Hola, aixerida del barri!

LA CRIADA:—Bona nit, senyor Quinquilla.

EL MUNICIPAL:—¿A donde vas con ese cubo tan plè d'escombraries?

LA CRIADA:—A llenzarles, vaig.

EL MUNICIPAL:—Ya te las puedes envolver pa c'arriba. ¿No lo sabes que está proibit dejarlas a la vía pública?

LA CRIADA:—¡Ai ai! Y doncs ¿què'n farem, si no puja l'escombriaire a buscarles? Jo, a casa, ja no les hi puc tenir més...

EL MUNICIPAL:—¡Confítateles!... Si no las puedes tener en casa, las vas á tirar al mar o las elevas en un aeroplano.

LA CRIADA:—¿No veu que n'hi hà que ja són d'abans d'ahir y fan una fortor que empesten?

EL MUNICIPAL:—¡Qué m'explicas, noia! Ni una palabra más. El teniente no vol escombros al mitg del carrer.

LA CRIADA:—¿De modo que me les haig d'entornar a la cuina?

EL MUNICIPAL:—A la cuina..., o al salón, o a l'alcoba de la senyoreta, o al calaix de la calaixera. Allà donde tu quieras, menos deixàrmeles al carrer.

QUADRO III

Una porteria. (Han passat vuit dies).

EL MUNICIPAL:—Oiga, portero... Ja'm farà l'obsequi de fer a mans de los inquilinos aquets folletets.

EL PORTER:—¿Què es això, Quinquilla?

EL MUNICIPAL:—Unas *Instrucciones higiénicas* que reparteix l'Achuntament.

EL PORTER:—¿Instruccions higièniques?... ¿Pera què?

EL MUNICIPAL:—Para que los vecinos se prevengan contra el cólera.

EL PORTER:—¡Sant cristià!... Però ¿de què'ls valdrà el prevenirse contra'l cólera, si ja'l tenen a casa?

YORICK

GLOSARI

L'ILLA DE LA CALMA.—L'ESPERAR EL BARCO

Llegidor amic: si pateixes de neurastenia, o't penses patirne, que ja es patirne; si estas atabalat pels sorolls que'ns porta la civilitat, per aquesta angoixa d'anar depressa y arribar abans allà ont no tenim feina; si'ls negocis t'han omplert de números allí ont hi hà d'haver lo que'n diem l'enteniment; si'ls cines t'han fet malbé la mecànica de la vista, y el bellugueig se t'ha fet cronic, y el defici ja no't deixa viure, y vols gaudir un xic del re-

pòs que's mereix an aquesta vida el que no ha fet mal a ningú, segueixme a una illa que't diré, a una illa ont sempre hi fa calma, ont els homes mai porten pressa, ont les dònies no's fan mai velles, ont no's malgasten ni paraules, ont el sol hi fa més estada y ont fins la senyora Lluna camina més a poc a poc, encomanada de la mandra.

Aquesta illa es Mallorca, llegidor. Es aquesta moneda grega, montada en blau, que, segons diuen, va eiair de la mar salada pera pendre el sol una estona, y s'hi va trobar tan bé, que s'hi va quedar condormida. Es aquesta illa voltada d'aigua, més llatina que totes les altres; es aquet rasser pera anar a pendre caliu de nyonya, dutxes de llum y banys de posta de sol. Y deu esser per això que't dic y per tantes coses que aquí'm des-

cuido y que ja anirem dient, que jo't juro, ¡oh, llegidor!, que aixís que hi hakis desembarcat t'entrarà una mitja són tan rítmica y tan melodiosa, unes ganes de no fer res tan segures y definitives y un ensomniament tan seguit, que diras: «Aquesta es la terra que convenia an el meu mal; una terra que, sense dormir, s'hi pot reposar y somniarhi».

Figura't, tu, que aixís que hi arribes, després de passar per uns penyals com uns murs encantats vora el mar y de veure una badia que no té altra missió en el món que emmirallar el cel y els nuvols, y uns barcos que han plegat les veles, com els aucells pleguen les ales, y una seu tan assoleiada que no se sab si ella pren el sol o es el sol que pren catedral, veus un moll, el barco s'hi atansa, y a la vorera de les pedres una renglera de mallorquins que, ¿sabs lo que hi fan?... ¡esperen el barco!

A tot arreu el qui espera un barco es que li arriba un conegut, o que li havia d'arribar, o que li té de dur les maletes; doncs, aquí, no. ¡Aquí, esperen el barco!

A tot arreu, això d'esperar, es una feina neguitosa, que'ls homes la fan passejantse, mirant el rellotge, comptant el temps; doncs, aquí, la fan a peu dret, quiets, y serens y reposats.

A tot arreu, l'esperar, fa posar cabells blancs als homes; doncs aquí... no'ls hi tenen mai; l'esperar no es obligació, ni es distracció, ni es desitg d'espera... pera esperar, com els aucells que no tenen gana y s'estan dues o tres horetes a la punta d'una branca, obrint y tancant les parpelles; com la cigonya s'està a peu coix a la vorera de l'estany, sense posar l'altre peu a terra; com el gat a la vora del foc y com el moro al peu de la porta. L'esperar,

TEATRE CONSISTORIAL - OBRA DEL DIA

«La cuca-mansa, o La tornada del fill prodig».

aquí, es la religió del que no du pressa an el viure, ni tem la mort el jorn que arribi; es l'estat de perfecció de l'ànima contemplativa; es el Sant Embadaliment; els profetes varen estar sigles esperant el barco a Judea; els apostols també l'esperaven; els jueus encara l'esperen; els moros viuen d'esperarlo...; però ls mallorquins, més modestos, no l'esperen de tan amunt. L'esperen al moll de Palma y, aiats que'l veuen arribar, el segueixen esperant ab la mateixa beatitut, y es que, pera ells, lo d'esperar el barco es el ritme de la seva illa.

Sí, llegidor; aiats que arribis, si'm creus a mi y vens a Malloca, encara no sies al moll ja sentiras gran consol al mal de dur pressa que portes, ja el sol t'haurà pres de plè a plè, ja baixaras la palanca ab tot repòs y serenitat, ja el pols t'anirà poc a poc, ja el rellotge't retrassarà, ja sentiras un plom als peus y una dolsor damunt dels ulls, ja parlaras a poc a poc, y si't giras y per etzar sents una sirena allí al lluny, quasi puc assegurararte que't posaras an el rengle y... també esperarás el barco.

XARAU

EL PANTALON

«PANTALON... Calses llargues», diu l'humil diccionari de que dispo.

Aquesta migrada definició demostra a les clares que, en fet de pantalons, l'autor del diccionari, com l'Academia, no hi entén res, o ben poc.

Concretantnos als nostres, als que per dret tindriem de portar els homes en tot moment, forsa es convenir que es el pantalon una part sagrada del vestit, cridada, per la seva importancia, a jugar un paper primordial en l'història de l'humanitat.

Y ja poden buscar, que no trobaran qui'm contradigui. No en và ha constituït aquesta delicada *prenda* l'element d'exit principal, si no unic, en la majoria de comedies casolanes...

Un pantalon que s'estimi—acabo de llegir en una revista d'indumentaria masculina,—té d'ostentar un plec, o ratlla impecable, en la part del davant. Si no la té, o, lo que es pitjor, si les jonolleres s'hi marquen, ja poden dir que, el qui'l porta, ha begut oli, que està ben llest, y ha fet a tots.

Ara, que de la mateixa manera que hi hà *calses y calsasses*, hi hà plecs y plecs. No pocs dels homes més pretensiosos y presumits se creuen complir ab el pantalon fent que de quant en quant hi apliqui el sastre uns cops de planxa, suficients, es veritat, a marcar un plec... *oficial*, sense ànima, y, com a tal, molt lluny de lo que seria de desitjar.

No han mancat espavilats inventors que, pera suplir la planxa, han ideat aparells de tota mena y formes les més diverses. Lo que hi hà es que, sovint, el maneig d'aquets trastos se fa difícil, y, de les deu vegades, nou, surt el plec del dia al costat del

de la vetlla, que es tant com dir que es, el remei, pitjor que la malaltia.

Preferible mil vegades ens sembla el procediment exposat per en Cercleux en la seva *Educació de Princep*.

Diu:

Totes les nits, abans de ficarme al llit, estenc el pantalon a terra, y hi poso al damunt el diccionari d'en Larrousse. ¿Per què aquest diccionari y no un altre? Senzillament, perquè'l conec, perquè l'he manejat, y, segons l'esforç acomplert pel pantalon, segons sigui la lleugeresa o la consistencia de la tela, puc variar el nombre dels volums d'aquesta admirable enciclopedia, a l'objecte d'obtenir sempre el mateix plec, el MEU, en una paraula.

L'inconvenient d'aquet sistema, meravellós sens dubte, està en que's tracta de set tomos, que pesen, junts, y sobre més o menys, uns vuitanta kilos. Viatjant, no deixa de representar un amoïno.

Per damunt de lo estatut y de quant, referent a la materia, en lo successiu s'inventi, creiem nosaltres que'l medi millor, el que tothom té a la mà y el més practic, per lo tant, consisteix, encara, en estendre cada nit el pantalon entre'l *sommier* y el matalàs. Aquet mètode té, ademés, la ventatja de que serà el planxat més perfecte, segons sigui una o altra la jeia del dormilega.

Pera acabar, escoltin, els que no estiguin del tot convensuts, el relat d'una aventura, duta a cap per un dels nostres més simpatics *corridos*, pertanyent a la nostra *classe mitja*, el nom del qual callem per raons facils de comprendre.

El jovincel, que està sempre a la *que salta*, s'aprofitava (!), de molt temps, ab una senyora casada.

Cuidadós y presumit, com tot home que's desviu pera agradar, ni un sol dia s'oblidava de desar el pantalon sota'l matalàs, a l'arribar a casa... de l'altre. ¡El plec era pera ell qüestió de vida o mort!

Però velsaquí que una nit, y quan menys l'esperaven, se presenta l'espòs, ignocent de la desgracia (?). «Qui mal no fa, mal no pensa», resa l'adagi. Res d'extrany, doncs, que tranquilament se fiqués, l'home, al llit, tebi encara per l'estansa del nostre heroe, que, mancat de temps pera vestir-se, havia fugit de l'arcova en calsetets.

Se'ns conta que a l'endemà al matí, quan anà a recullir el pantalon, trobà el planxat més perfecte que mai. Aquesta vegada sigui el marit en persona el qui's cuidà d'estamparhi el plec ideal, definitiu.

Es l'unic mètode que de debò ens atrevim a aconsellar.

BOY

NOVEDADES.—Abans de despedirse la companyia Guerrero-Mendoza va donarnos a conèixer la darrera producció del nostre paísà Eduard Marquina.

Por los pecados de un Rey, que aquest es el titol de l'obra estrenada, es una pintura de l'Espanya decadent dels temps de Felip IV, presentant el contrast de la cort divertintse, en els jar-

PARLA EL POBLE

—¡Posem el cos en remull, que, l'esperit, prou *fresc* el tenim sempre!

BANYS BARCELONINS

El bany de peus.

La dutxa.

dins del *Retiro*, y les penes que passa el poble pera pagar les càrregues, cada vegada més crescudes, que li posaven per consell del Comte-Duc d'Olivares.

L'episodi que serveix de base a l'acció de l'obra, es l'enamorament del rei de Mari-Candado, noia de poble que li dona a beure aigua en un descans que fa a casa del seu pare, tot anant de cassera. A la Mari-Candado la porten a fer de comedianta al palau reial; Felip IV li diu que l'estima, però no logra cap favor seu, perquè ella resta fidel a son promès del poble. En el palau es en tots moments, la Mari-Candado, una aliada dels seus germans de poble, y fins logra que'l rei separi de favorit al Comte-Duc d'Olivares.

La trama de l'obra es ben poca cosa, y a no esser per la construcció dels versos, que es ferma, com en tota producció d'en Marquina, hauria tingut menys exit del que va tenir.

La presentació molt bé, encara que's podrien citar grosses falsetats històriques, y de l'interpretació, excluint en Díaz de Mendoza, que's vegé que havia estudiat el personatge, més val no parlarne.

— Tornem a tenir an en Sainati a Barcelona.

Vol dir això que totes aquelles persones de gust y de veritable afició artística ja saben ont anar a passar dignament les vetlles.

La funció inaugural d'aquesta nova serie, després de la brillant campanya de Madrid, donà per resultat una plena confirmació del gros exit obtingut per la companyia «Grand Guignol Italià» en sa primera y curta tongada al «Novetats».

En el terme de sis dies, l'excelent parella Sainati-Starace ens ha donat lo milloret del seu extens repertori, havent reproduït les obres més aplaudides pel nostre public, com són *Lui*, *Alla Morgue*, *Au Rat Mort*, *L'operazioni del Dottore Laverdier*, *Maese Mariano*, *Un concerto in un manicomio*, *Mlle. Fifi*, hermosa y emocionant producció inspirada en un quento de Maupassant, *Poche ma sentite parole*, *Il fratello*, *L'uomo misterioso*, la gran creació d'en Sainati, y algunes altres.

Entre les novetats, cal consignar l'estrena d'*Il Bavoglio* y de *Vitta d'Apache*, dos quadros de gran intensitat dramàtica; el primer, magistralment executat y que produeix una impressió terrible a causa de l'art ab que's presenta la veritat fingida del seu final horripilant; y el segon, pel magnific ambient, pel color exòtic y per la brutalitat, també, del desenllas inesperat.

Tant la Bella Starace, com el seu marit, estigueren afortunadíssims en abdues obres, que constitueixen dos plats forts dintre del gènere guignolesc. Y, de les escenes de conjunt, no cal parlarne: admirables y disciplinats tots els artistes.

— Pera ahir estava anunciada la primera de l'obra d'en Gual *Mistero di Dolore*. La setmana que ve n'apuntarem el resultat.

En aquets dies d'estiu la gent deixa els teatres xafogosos y

va a passar l'estona en els *music-halls*, que acostumen a estar en locals més frescos.

Al «Bosque» hi hà una notable companyia de *variétés*, en la que sobresurten y's fan aplaudir cada nit, la Farfalla, la Matilde Aragón y els cinc Ramasshow.

A l'«Arnau» hi ha hagut, fins ara, el fenomen de ball més gran que puguin haver vist, l'Argentina, que fa uns repiqueteigs ab les castanyoles com mai s'havien sentit; aquest antipatic instrument es, a les seves mans, una cosa extremadament melodiosa.

Darrerament hi ha debutat un tal De Wyne que's tira a l'aigua lligat ab groixudes cadenes y en surt com qui res.

A l'«Eden», «Bona Sombra», «Alcázar», «Gayarre», etc., prou hi han forces ventiladors pera que hi passi fresca, però la frescura de les artistes, ab sos balls, *couplets*, etc., posen a la concurrencia a una temperatura superior als 40°.

ESQUELLOTS

COM van les coses de la Casa Gran...

En la sessió del altre dijous va acordar l'Ajuntament cedir la banda municipal pera la festa que a benefici del Asil de Pobres havia de celebrarse el dimars al *Saturno Park*.

Però, a les vintiquatre hores d'haverse pres aquest acort, se feia saber al public que'l dimars la banda no podria assistir a la festa del *Saturno*, per la poderosa raó de que precisament aquell dia havia d'anar a tocar a Arenys, pera aont estava contractada.

Ara diguin, ¿pot donarse una prova més clara del desgavell que en aquella Casa regna?

**

Perquè, una de dugues: l'Ajuntament sabia o no sabia que la banda municipal el dimars havia d'anar a Arenys.

Si no ho sabia, ¿quin Ajuntament es aquet que tolera que la banda, sense el seu consentiment, admeti contractes per anar a fòra?

Y si ho sabia, ¿aont queda la formalitat d'una corporació que, tot y sabent que la banda el dimars ha d'anar a Arenys, té l'humorada d'acordar que'l mateix dimars vagi al *Saturno-Park*?

El bany d'impresió.

Ja s'ho poden vostès mirar desde el cantó que vulguin.

Per amunt, per avall, pel dret, pel tort,
per qualsevulga banda,
sempre resulta fent un mal paper
la gent de can Garlanda.

EL nostre estimat Xarau es a Mallorca.

Això, pel llegidor, no fora cosa de gran interès, si no vingues acompanyat d'una simpàtica conseqüència. El glosador ha promès enviarnos, desde'l seu recó encantat, les seves gloses setmanals, que consistiran en impresions d'estiueig, notes de naturalesa y de costums de l'illa daurada.

No dubtem que la serie de gloses mallorquines d'en Xarau, que s'inauguren en aquest número, seran agradosament paladejades pels nostres parroquians.

Les planes de L'ESQUELLA s'impregnaran, durant unes setmanes, de la frescor de les algues marines y de l'aroma dels tarongers; y això es indubtable que constituirà un reconfortador alient per tots els que'ns veiem obligats a restar aquí a sofrir els rigors de la canícula.

COM generals que tornen victoriosos de la guerra, el diumenge varen arribar a Barcelona, en companyia d'altres dignes representants del poble, els diputats Corominas y Cambó.

Barcelona, que sab lo que aquets honorables pares de la patria han treballat en les darreres lluites del Parlament, va anarlos a rebre al Baixador del passeig de Gràcia, dispensantlos una acollida carinyosíssima.

A un dels diputats que figuraven en la colla dels arribats varem preguntarli:

- ¿Com ha anat això?
- Molt bé!—va dirnos:—Es una nena, sana y hermosa, que's diu Mancomunitat.
- ¿De manera que fins han batejat la criatura?
- Sí, senyor. Ara no més li falta un sagrament.
- ¿Quin?
- El de la confirmació... pel Senat.

SI l'afició a les finances
a Barcelona va entrant,
en lloc de *Ciutat dels Cines*,
serà la *Ciutat dels Bancs*.

El bany rus.

An els molts que avui ja compta,
diu que ha d'afegirsenhi un
fundat per en Boladeres,
en Marianao y en Lerroux.

Un conservador d'en Maura,
un radical y un marquès...
no hi haurà ningú que ho dubti,
són para un banco tres pies.

NO tot són equivocacions lo que fa el Sindicat d'Autors Dramatics Catalans.

Aixís ho hem de reconèixer davant del projecte hermós de visitar en corporació al venerable autor dramatic don Josep M.ª Arnau, resident a Arenys de Mar y retirat fa molts anys a la pau de la llar.

La visita, que no pogué tenir lloc abans d'ahir, dimecres, però que s'ha aplassat pera molt aviat, serà una simpàtica y efusiva festa de germanor artística y d'admiració y respecte al pare de *La mitja taronja*, *Dones*, *La pubilla del Vallès*, *Al altre món* y tantes altres comedies originals, de marcat caient català, plenes d'enginy, gracia y naturalitat.

L'Arnau, un dels més gloriosos fundadors del Teatre Català, es mereixedor d'aqueix acte de reparadora justicia. Y el Sindicat, a l'iniciar y executar el sincer homenatge que acaba d'acordar, ha fet tant com apuntarse'n una de bona.

Que consti.

EN virtut d'una esmena presentada pel senyor Giner de los Rios al projecte de llei de Mancomunitats, el tenir gent armada queda terminantment prohibit a les provincies que's mancomunin.

De modo que, gracias a l'ocurrencia de don Hermenegildo, les regions, per riques y poderoses que siguin, vindran a ser de menos categoria que'l Comendador.

—¿Quin Comendador?

—Aquell del *Tenorio*,

que viene con «gente armada».

HAN triomfat els bons sentiments!

Les batalles de Choisy-le-Roi y Nogent-sur-Marne, aquells terribles combats que varen costar la vida als famosos apatxes Bonnot y Garnier, ja no's repetiran.

La prefectura de policia de París, vivament afectada per les

diatribes ab que la premsa va aclaparar aquells dies, ha estat, desde llavors, estudiant encarnissadament la qüestió y, després de llargues probatures, acaba de solucionar-la d'una manera altament humanitaria.

D'ara endavant, quan un criminal refugiat en un edifici se negui a entregarse, res de tiros, res de canonades, res de bombes de dinamita. Valentse d'un procediment ingeniosissim, la policia farà un forat en el refugi del bandoler y per ell omplirà la casa d'un cert gas... que l'asfixiarà, deixantlo sense forces pera resistir als agents de l'autoritat.

¡Oh dolça Fransa!...

Sempre ha de ser ella la propulsora de les grans reformes!

INVITACIONS rebudes:

Del «Centre A. de Dependents», pera assistir a la festa de Germanor, celebrada diumenge a la tarda.

De l'«Orfeó Català», pera'l concert que, en obsequi als socis protectors, degué donarse ahir vespre al Palau de la Música.

Y del «Centre d'U. F. N. R. del Districte III», pera'l gran festival benefic, anunciat pera'l passat dimecres.

A tots, grans mercès.

Es d'aplaudir l'idea que la Diputació provincial y l'Ajuntament, units, han tingut de publicar y repartir profusament la *Cartilla de preservació individual contra el còlera*, redactada per

les Corporacions mèdiques de Barcelona.

Lo que, lluny de resultar plausible, mereix tota mena de vituperis es la part material del folletet.

¿Tan pobres són l'Ajuntament y la Diputació que no podien gastar en l'impresió de l'interessant *Cartilla* unes quantes pessetes més, encara que hagués sigut traientles del capitol de tiberis y passejades inútils?

Aquella composició que comensa a dalt de la plana y acaba just a baix de tot; aquell paper més prim que'l de fumar delaten una pobresa y una mesquindat indignes de Barcelona.

Si'l còlera ve—que no ho desitgem—celebrariem que'ls primers que l'agafessin fossin els culpables d'aquesta ridícula.

Aixís apendrien per un'altra vegada a no escatimar quatre duros en la confecció d'un llibret que tant pot contribuir a evitar els estragos del microbi.

A les Corts, y per boca d'un conspíquo, el partit radical va preguntà:

—An els obrers, si aquesta llei s'aproba, la Mancomunitat, ¿què'ls hi darà?

—La Mancomunitat—podien dirli—an els obrers no ha de donarlos res, perquè ja ho tenen tot, tenint el *pavo republicano* que'ls hi han dat vostès.

SEGONS comuniquen de l'Observatori Fabra, a quarts de nou del matí del diumenge, els aparells sismografics varen senyalar un violent terratremol.

¿A quarts de nou del diumenge?

¡Res de terratremol!

Ja m'ho penso lo que devien senyalar els sismografs:

L'arribada dels dotze diputats catalans y el consegüent pet de *Segadors*.

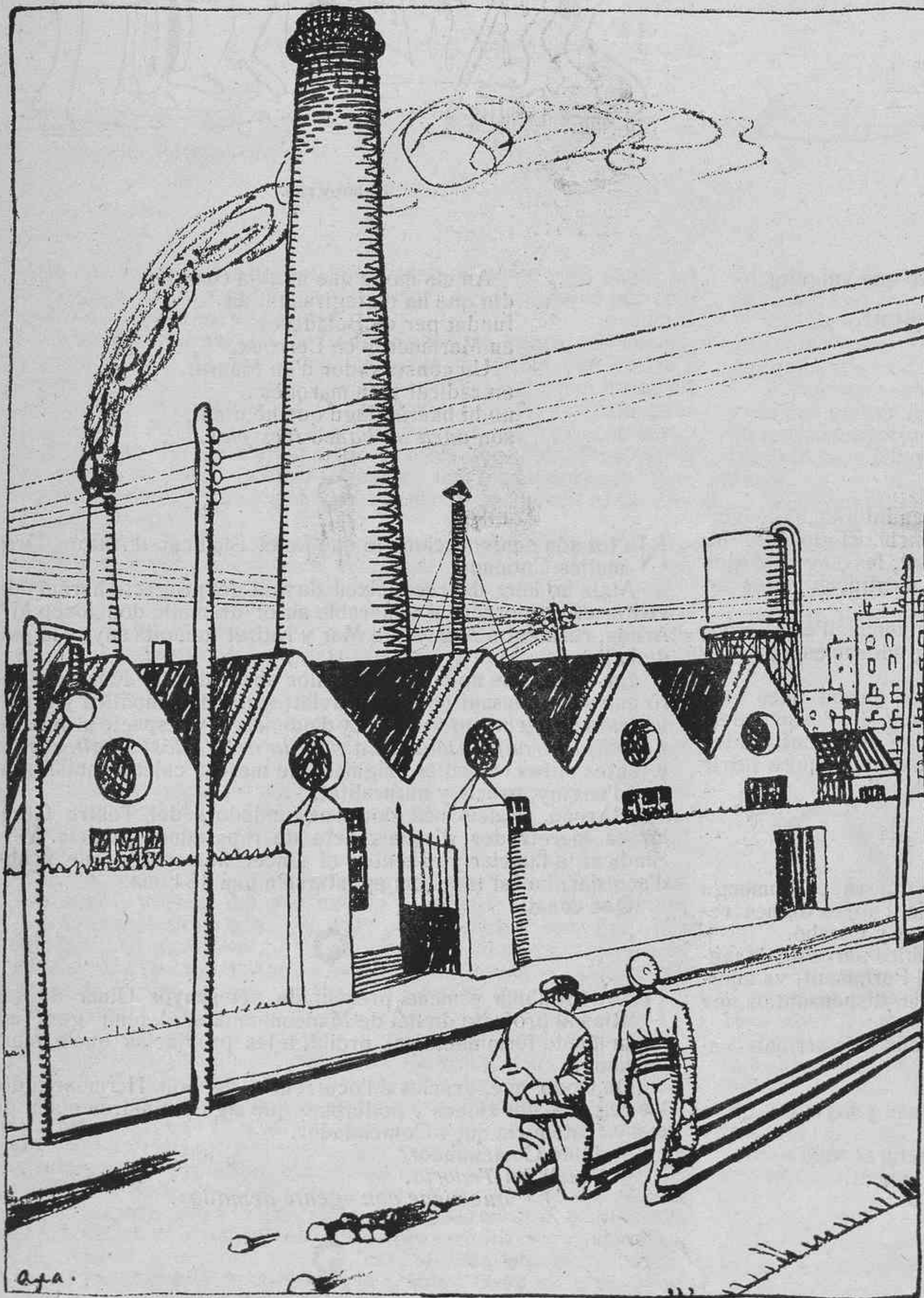
Lo de les aceres del convent dels jesuïtes ha donat molt joc al Consistori. Tant joc que, en dues sessions consecutives; pot dirse que quasi no s'ha parlat de res més.

Ja ho deia en Lluhí:

—¡Aquí no hi hà més cera que la que crema!

Y per això li responia en Guñalons:

—No, senyor; aquí no hi hà més *cera* que la dels jesuïtes.

DESCOBRIMENT FAMÓS

—¿Ah, no ho sabies?... Un metge rus ha trobat un remei pera allargar la vida.

—¡Quin sabias!... An aquet sí, que li haurien d'aixecar un monument... els burgesos.

EL DARRER ENSAIG

—¿Va bé això, mestre?
—¡Sublim!... El dia del debut, va a tenir que venir a la porta del teatre, pera conservar l'ordre, l'infanteria, la cavalleria, l'artilleria y tots els barcos disponibles de l'esquadra.

EN un poblet de Fransa han sigut detinguts pels gendarmes dos xicots de dotze o tretze anys, guardadors de vaques, acusats d'haver colocat sobre un rail de la via fèrrea una pedra de gran tamany.

—¿Per què ho heu fet això?—varen preguntalshi al agafar-los.

Y ells, molt ingènuament, van respondre:

—Per veure com descarrilava el tren.—

Es clar! Els pobrets, tot el dia a la montanya, no poden anar al cine. Y com que deuen haver sentit explicar que això dels descarrilaments es una cosa que fa tant efecte, volien contemplar el quadro y, pera conseguirho, acudien al unic medi que tenien a mà.

¡Angels de Deu!...

QUE'l corpulent Sant Cristofol sigui tingut, avui dia, per patró dels automobils...

¿com se menja?, ¿com s'explica?

• Sant Josep ho es dels fusters, dels pagesos Sant Isidre, dels sabaters Sant Crispí, perquè l'ofici exercien.

Forsant l'imaginació, a compendre arribariem que, per patró, els concejals escullissin a Sant Dimes.

Prò dubtem que Sant Cristofol,

quan per la terra corria, hagués tingut mai què veure res ab l'automobilisme.

Es clar que reconeixem an els automobilistes el dret d'erigir en patró al Sant que més els convinga.

Y al veure que al Regomir automobils beneien, el dia del Sant Patró, fins vam tenir una alegria.

Aixís, un cop beneits els motors y la benzina, quan matin a un tranzeunt se'n nirà al cel desseguida.

AB la seva hermosa *Verge del Mar*, en Rusiñol ha sigut profeta una vegada més.

El barri de la Barceloneta està tot revoltat perquè un pescador ha tret del mar una imatge que podria arribar a esser venerada y fins miraculosa.

Això de pescar mares-de-déu no més està reservat als escullits, y l'escullit, aquesta vegada, ha sigut un tal Agustí, molt popular entre'l veïnat de l'Hostia.

Y, com que la gent senzilla té creencies, ja's comensa a posar fè en la reliquia trobada al fons del mar.

Nosaltres no'ns entreguem encara; estem a l'espectativa.

VAGANCES

—¿Ya sabe usted que ahora, desde primero de Julio, los empleados del Ayuntamiento sólo trabajan por las mañanas?
—Ja es progressar, de tots modos...; perquè abans no treballaven mai.

SORTINT DE VEURE AN EN SAINATI

—¿Y no l'emociona, a vostè, aquest gènere terrorífic y brutal del «Grand Guignol»?
—No, senyora; joestic curat de sustos. ¡He assistit a tantes sessions municipals!

Els miracles que més endavant pugui fer aqueixa nova Verge del Mar posemlos en quarantena.

Ara com ara sols pot assegurar-se que, tal com la varen trobar, podia haver fet un bon arròs.

Perquè, segons diuen, estava tota incrustada de musclos y tallarines.

ELS senyors-pagesos de l'«Institut Agrícola de Sant Isidre» han felicitat al Governador pel bando contra la blasfemia.

Han obrat de lleuger, els del Institut.

Han obrat de lleuger si, al mateix temps, no han recomanat al Governador una cosa: que les paraules ab que's coneixen certs tubercols y certes llegums, no les consideri el bando com a renegs, perquè aleshores, ells, els agricultors, que sempre les han d'anomenar, serien els més perjudicats...

¡No podrien ni dir faba!

D'això se'n diu anar per feina.

A la plassa vella, durant la *corrida* de l'altra tarda, un picador *desalmado* va matar un toro d'un cop de pica.

Un concurrent a l'espectacle *nacional* ens deia:

—¿Veuen?... Ab toreros com aquet picador aviat s'acabarien les corrides.—

Y tenia raó. S'acabarien molt aviat; tot lo més tard a les cinc y mitja.

DUES families amigues prenen la fresca al «Turó-Park».

—Y doncs ¿aont aniran a estiuajar aquest any?

—No ho sabem... No ho hem determinat.

—Ah, bé... Doncs es facil que'ns hi trobem, perquè nosaltres tampoc ho sabem encara.

SOLUCIONS als darrers Trenca-caps

A la Xarada I: *Capellades*.—A la Xarada II: *Camila*.—A l'A-nagrama: *August-Gustau*.—A la Mudansa: *Cep-Cop-Cap*.—Al Jeroglific I: *Per signes un mut*. Al Jeroglific II: *Marenga*.—Al Jeroglific III: *Esfera*.

L'ESQUELLA
DE LA TORRATXA

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

Administració y Redacció:

Llibreria Espanyola,
Rambla del Mitg, núm. 20
BARCELONA

Preus de subscripció:

Fòra de Barcelona,
cada trimestre:

Espanya, 3 ptes. - Extranjer, 5

Número solt: 10 centims — Atrassats: 20

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

NOVEDAD

Colección española Nelson

Arthur Lévy

LA VIDA ÍNTIMA DE NAPOLEÓN

Ptas. 1'25

Cervantes

Novelas ejemplares

Ptas. 1'25

**Les cent millors poesies
: de la llengua catalana :**

Triades per E. Moliné y Brasés

Preu: UNA pesseta

Joaquín M.ª Bartrina

ALGO

Novísima edición, ricamente decorada. . Ptas. 4

Edicions populars d'en SANTIAGO RUSIÑOL

OBRA NOVA

EL DESPATRIAT

Preu: UNA PESSETA

OBRA NOVA

EL QUART DOLS

LLAMINADURES DEL COR

Gracies, xistos y ocurrencies
sobre'l plet del matrimoni
y les seves conseqüencies

Preu: 2 ralets

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaxes.

BANYISTES

—¡Socors!... ¡Per favor, senyora..., que m'ofego!...
—Ai, dispensi, però jo hi soc molt mirada en donar carabassa als joves.